

DE STENEN GETUIGEN

TJARKO EVENBOER

DE STENEN GETUIGEN

-THRILLER-

DE STENEN GETUIGEN

Copyright © 2016 Uitgeverij Gideon

Auteur: Tjarko Evenboer

Redactie: Willeke Herwig, Volzinnig

Omslagontwerp: Studio Vuurdoorn

Typografie: Vanderperk Groep

Jaar van uitgave: juni 2016

Uitgave: Gideon, Hoornaar, Nederland

www.gideonboeken.nl

ISBN: 978-90-5999-096-8

Nur: 332

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een databank, of doorgegeven in welke vorm of op welke wijze dan ook – elektronisch, mechanisch, gekopieerd, gescand of op enige andere wijze – behalve voor korte citaten in recensies of artikelen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No portion of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means – electronic, mechanical, photocopy, recording, scanning, or other – except for brief quotations in critical reviews or articles, without the prior written permission of the publisher.

Vier raadselachtige moorden.
Acht duistere schaduwheersers.
Eén groot geheim.

Proloog

In de omgeving van Cizre, Turkije, 17 juni 1974.

De grijzende archeoloog veegde zijn voorhoofd af met een zakdoek. Het zweet druppelde van zijn gezicht. Snel stopte hij de doorweekte zakdoek terug in zijn zak. Zijn aandacht was onverdeeld gericht op een stoffige holte in de berg. Zou dit het zijn? Was dit het einde van zijn zoektocht? Hij zette die gedachte onmiddellijk uit zijn hoofd. *Niet te vroeg juichen, Heinrich. Er zijn er al zoveel voor je geweest die meenden dat ze...*

Zijn oog viel plots op een oneffenheid links van de spelonk. Het leek op een inscriptie. Hij stapte gehaast op de wand af en raakte de plek in het oranjebruine gesteente voorzichtig aan.

De zon stond op het hoogst van de dag en de hitte was verzen-gend. Ze hadden hem al honderden keren gezegd dat hij niet rond het middaguur moest werken; hij was tenslotte al eind zestig. Zijn passie won het echter altijd van het gezonde verstand. Zelfs als hij 's ochtends om vijf uur begon, ging hij door tot ver in de namiddag. Lunchpauzes kende hij niet.

‘Wat denkt u dat het is, professor?’ vroeg de jongeman naast hem. Hij was begin twintig en had een Midden-Oosters uiterlijk.

‘Ik heb een vermoeden, Ehmed.’ Hij veegde met zijn hand over zijn voorhoofd. De zweetdruppels prikten in zijn ogen. Ehmed, die vlak achter de professor stond, had zijn hoofd afgedekt met een doek. Zijn gitzwarte baardje bewoog door het lichte briesje dat de hitte iets temperde.

De archeoloog voelde met zijn vingertoppen langs de muur. Het

was een cirkelvormige inscriptie – als het al een inscriptie was. Want ook hier in Turkije waren er tortelduiven die hun liefde bezegelden door hun namen in bomen te krassen. En als er geen grote bomen in de buurt waren, was een rots een alternatief. Toch hoopte hij dat deze inscriptie van oudere datum was.

Véél oudere datum.

‘Pak de camera,’ beval hij, gebarend met zijn rechterhand.

‘Zeker, professor,’ antwoordde Ehmed. Hij haalde een groot foto-toestel uit de vale reistas en gaf hem aan de wetenschapper. ‘Hebt u de flitser ook nodig?’

‘Wat denk je zelf?’ antwoordde de man kortaf. ‘We baden hier in het zonlicht!’ Hij schudde zijn hoofd verontwaardigd en richtte zijn blik weer op de rots. ‘Het lijkt me een eeuwenoud embleem. Als het klopt wat ik denk, dan duidt het aan dat er iets bijzonders aan deze spelonk is. Ze hebben hem gemarkeerd.’

Hij nam de camera van de jongeman aan en schoot een aantal foto’s. Hij gaf het toestel terug zonder zijn blik van de inscriptie te halen.

‘We gaan verder,’ zei hij.

Voorzichtig stapten ze de spelonk voorbij en kwamen in een soort grot, waar de duisternis hen opslokte. Het contrast met het hevige zonlicht van daarnet was enorm, maar het voordeel was dat het er ook enkele graden kouder was. Ehmed haalde direct een olielamp tevoorschijn en stak die aan.

Ze bevonden zich in een vrij smalle ruimte die naar achteren doorliep, de duisternis in. De archeoloog liet zijn blik langs de structuren naast en boven hem dwalen. Ze leken te bewegen door het flikkerende schijnsel van de lamp.

Ehmeds blik toonde een soort huivering. ‘Wilt u echt verder de grot ingaan?’

‘Je dacht toch niet dat ik een half jaar lang deze omgeving heb uitgekamd voor een enkele inscriptie in een rots?’ Resoluut stapte hij naar voren. Ehmed knikte en volgde gehoorzaam.

De nauwe doorgang leek tientallen meters door te lopen en vanwege de oneffenheid van de vloer verliepen die meters trager dan de professor wilde. Het licht dat Ehmed met zich meedroeg wierp grote schaduwen op de wanden, de rotsachtige bodem en de bovenkant – het leek alsof ze telkens door duistere schaduwfiguren besprongen konden worden. Uiteindelijk kwamen ze op een punt waar de gang geblokkeerd werd door een grote rots.

Ehmed keek de man vragend aan. ‘Wat nu, professor?’

Hij antwoordde niet. Zijn ogen leken de rotspartij af te tasten, voor zover dat in het licht van de olielamp mogelijk was. Plotseling trok iets zijn aandacht.

‘Kijk daar,’ fluisterde hij. Er liep een rilling van opwinding over het lijf van de archeoloog.

Jaren van zoeken, spitten in archieven, bestuderen van oude documenten en werken in de intense hitte – het kon volledig voor niets zijn. Dat wist de oude archeoloog maar al te goed. Maar wanneer je beethad, of op zijn minst *dacht* dat je beethad, gaf dat een kick die onbeschrijfelijk was. *Alleen archeologen begrijpen dat*, hield hij zich voor.

‘David, David...’ mompelde hij in het luchtledige. ‘Is het geheim dat jouw familie al eeuwen met zich meedraagt dan *echt* op waarheid gebaseerd?’

Zijn vinger wees op een inscriptie bovenaan de rots.

‘Identiek aan de inscriptie buiten,’ verklaarde hij gefascineerd. ‘Een argeloze voorbijganger zou het nooit opgevallen zijn, want rotsen zijn nooit egaal. Maar wie getrainde ogen heeft, ziet dat het een onnatuurlijke structuur is. En het blijkt, want het embleem is ook op dit rotsblok aangebracht. Een soort bewegwijzering uit de oudheid. Samen vertellen ze ons dat we op de goede weg zijn.’

Ehmed keek zijn ogen uit. Eindelijk gebeurde er iets. Bijna een half jaar lang achter deze archeoloog aanlopen was niet altijd even indrukwekkend geweest. De man kon uren naar één stuk steen of één bergwand kijken. Hij analyseerde rotsformaties die ieder normaal mens zou passeren, op zoek naar patronen, aanwijzingen en

sporen die mensen duizenden jaren geleden zouden hebben achtergelaten om nu door een prettig gestoorde archeoloog ontdekt te worden.

‘Betekent dit dat we het gevonden hebben, professor?’

‘Dat weten we gauw genoeg. Maar we krijgen deze rots nooit met z’n tweeën weg. We moeten hulp inschakelen.’

Ehmed deed een stap achteruit. Hij wachtte tot de professor hetzelfde deed, maar dat deed hij niet. Hij bleef staan kijken naar de rots, zijn ogen gefixeerd op één punt. Hij stapte nog verder naar voren en bekeek de droge, stoffige wand naast het enorme blok. Het leek erop dat er ooit in de wand gebeiteld was. Er was een soort uitsparing zichtbaar die niet van nature in de rots kon voorkomen. Daarvoor kende hij de structuren goed genoeg.

‘Wat is er, professor?’

‘Ik denk,’ antwoorde hij langzaam, ‘dat dit duidt op een of ander mechanisme om die rots weg te rollen.’ Hij veegde weer met een doek over zijn voorhoofd. ‘Mensen die twee-, drieduizend jaar geleden leefden, waren niet sterker of groter dan wij, begrijp je? Zij tilden zo’n kolos ook niet zomaar weg.’

Hij voelde langs de rots, die vrij recht afgewerkt leek. ‘Het is mogelijk dat hier ooit een steen in zat die diende om de rots weg te duwen.’

Ehmed wachtte geduldig.

‘Haal Emersohn en Claessen erbij,’ zei de professor plotseling resoluut. Hij baalde ervan dat hij deze ontdekking deed, juist nu de twee jonge archeologen uit zijn team er niet bij waren. Dat betekende wéér vertraging. Altijd maar vertraging.

Je kon onmogelijk werkzaam zijn als archeoloog als je niet bereid was vaak en lang te wachten. Wanneer je plannen had voor een archeologisch onderzoek was het eerst van het grootste belang een grondige historische analyse te maken om jouw veronderstellingen te onderbouwen en hooggeplaatsten te overtuigen. Als die horde genomen was, stapte je een vaak jarenlange cyclus in van toestem-

mingen, subsidies, vergunningen, ontheffingen en dat soort bureaucratische onvermijdelijkheden. Wanneer je dan eindelijk kon beginnen brak de fase aan van geduldig en voorzichtig onderzoek – iets wat al gauw vele maanden kon duren.

Als archeoloog was je getrouwd met de tijd, en je kon weinig anders dan voorzichtig en geduldig met haar omgaan. Als je haar te ruw behandelde, sneed je jezelf in de vingers.

‘Wat bent u van plan?’ vroeg de jongeman. Zijn hand werd moe van het vasthouden van de olielamp. Hij pakte hem met zijn andere hand over.

‘We moeten zien hoe we deze rots weg krijgen. Ik geloof dat we nu echt dichtbij ons doel zijn.’

‘Loopt u niet mee naar buiten?’

De professor aarzelde kort, maar stemde vervolgens in. Achterblijven zou niet veilig zijn.

Ze liepen de route terug totdat ze bij de spelonk uitkwamen. Ehméd wilde teruglopen naar de jeep zo’n tweehonderd meter verderop, maar de professor hield hem tegen. ‘Wacht,’ beval hij. ‘Eerst deze locatie markeren.’ Hij stapelde een viertal stenen bovenop elkaar.

Met volle snelheid reden ze met de jeep naar het kamp terug, waar Emersohn en Claessen achter waren gebleven. De twee mannen kwamen uit de barakken toen ze het zwaarronkende geluid van de jeep hoorden opdoemen. Toen de jeep stopte klonk het geluid van stenen onder de piepende banden. Een enorme stofwolk omgaf het kamp voor een ogenblik.

‘En? Vorderingen?’ vroeg Emersohn, een lange twintiger met een grote zonnebril. Claessen, een jongeman van dezelfde leeftijd met een wilde krullenbos, stond er afwachtend naast met een grote fles water in zijn hand.

‘Mogelijk,’ antwoordde de professor. Hij deed zijn uiterste best niet te hard van stapel te lopen.

Een halfuur later hadden de vier mannen zich rondom de spelonk verzameld. De professor wees Emersohn en Claessen het embleem

en leidde hen naar binnen. Ehmed lichtte hen voor met de olielamp. Bij het enorme rotsblok aangekomen zette hij de lamp op de grond.

‘Ik ben bang dat we er geen beweging in zullen krijgen.’

‘Hmm,’ antwoordde Emersohn, ‘met z’n vieren moeten we een eind komen.’

Claessen haalde een aantal stevige planken uit een grote tas met legermotief. ‘Hoe kunnen we grip op de rots krijgen?’

De archeoloog wees naar de bewerkte rotswand rechts naast het blok. ‘Ik vermoed dat deze nis ooit fungeerde als mechanisme om de rots weg te rollen.’

Plotseling slaakte Ehmed een kreet.

De andere mannen draaiden zich in een oogwenk om. ‘Kijk hier,’ riep de jongen, wijzend op de rotswand achter hem.

Er was in het zwakke schijnsel van de olielamp een inscriptie zichtbaar – een stuk groter en beter zichtbaar dan het cryptische embleem dat de ingang en het rotsblok markeerde. Een huivering leek door de groep te gaan.

De professor stapte dichterbij om de inscriptie beter te kunnen bekijken. Hij tilde zijn bril omhoog en bekeek de verweerde tekens. Met ingehouden adem liet hij zijn wijsvinger langs de reeks wigvormige horizontale en verticale lijnen glijden.

‘Dit is overduidelijk geen semitisch schrift,’ stelde hij vast. ‘Het is spijkerschrift. Ik denk dat het Assyrisch is.’

Hij raakte de tekens aan en trachtte te lezen wat er stond. Hij was de expert en moest zich nu van zijn beste kant laten zien.

‘Asshur...’ fluisterde hij. ‘Het eerste gedeelte is *Asshur*.’

‘Als het werkelijk een Assyrische inscriptie is,’ zei Claessen, terwijl hij een stap dichterbij kwam, ‘dan bevestigt dat uw hypothese.’

De professor boog zich nog dichter naar de wand toe, terwijl Ehmed zwijgend bijscheen. De spanning was te snijden.

‘Volgens mij staat er *bāni-apli*,’ zei hij ten slotte. ‘Dat zou duiden op koning Assurbanipal.’

‘De Asenappar uit de Bijbel,’ voegde Claessen toe.

‘Zou deze grot zijn rijkdommen verbergen?’ vroeg Ehmed.

De professor grijnsde. ‘De belangrijkste rijkdommen van deze koning lagen in zijn bibliotheek. Maar dat betekent in zekere zin dat we op de goede weg zijn.’

‘De grot hoeft niet Assyrisch te zijn,’ zei Claessen, ‘maar de Assyriërs *kenden* deze grot duidelijk wel. Er rustte een koninklijke claim op de ruimte. En dat duidt op een belangrijke inhoud.’

‘Niet te vroeg juichen, Claessen,’ zei Emersohn. ‘Vergeet niet dat we nog geen enkel bewijs hebben van de authenticiteit van de boekrol van de Zonligts.’

‘In ieder geval kunnen we deze inscriptie gemakkelijk dateren,’ zei de archeoloog. ‘Zevende eeuw voor Christus.’

De plank werd in de nis naast de rots gestoken. Claessen trachtte hem zo ver mogelijk in de spleet te drukken. Dat lukte verbazingwekkend goed. ‘Volgens mij hebben we grip.’

Met vier man tegelijk probeerden ze het blok in beweging te krijgen. Er gebeurde vooralsnog weinig. De professor stroopte zijn mouwen op, en liep naar de linkerkant van het blok. Hij begon te lachen. ‘Wat ben ik soms verstrooid. Natuurlijk!’

De rest begreep niet waar hij op doelde.

‘Er zit hier links nóg zo’n uitsparing in de rots. Kun je nog een plank geven, Ted?’

Claessen veegde de krullen uit zijn gezicht en gaf de professor een plank aan. Ook deze kon met succes in de spleet worden gedrukt. Met twee man rechts en twee man links probeerden ze nogmaals de rots in beweging te krijgen.

Langzaam bewoog het blok. Er vielen kilo’s gruis en stof naar beneden. Ehmed kuchte luid, alsof hij de professor wilde attenderen op zijn slechte arbeidsomstandigheden.

Opnieuw oefenden ze druk uit op het blok, en de rots leek nu in beweging te komen. De mannen duwden met al hun kracht.

‘Ja, het lukt!’ riep Claessen. ‘Hij komt langzaam maar zeker los!’

‘Het rotsblok is minder groot dan we dachten,’ zei de professor,

terwijl hij zijn overhemd voor zijn neus hield. Het fijne gruis dat naar beneden gevallen was, had zich in dikke wolken stof weer omhooggewerkt. Het bemoeilijkte de mannen om diep adem te halen.

Ze wisten allemaal dat het nu slechts een kwestie van seconden zou zijn. Weer duwden ze met al hun spierkracht, en er verschenen langzaam enkele spleten tussen de rots en de doorgang waar hij vermoedelijk al millennia had gezeten. Nog steeds regende het gruis, en nog steeds kuchtte Ehmed luid – hij was een overtuigend dramaspeler.

Plotseling klonk er een zwaar, krakend geluid en kwam het blok los uit de holte, om een halve meter naar achteren te rollen. Ehmed en Claessen sprongen uit de weg.

Ehmed hield de lamp bij de zojuist ontstane opening. De professor probeerde naar binnen te kijken. Zijn blik viel onmiddellijk op een aantal voorwerpen dat in de ruimte stond. Hij zag het nauwelijks, maar wat hij zag was voldoende.

De Zonligts hadden gelijk gehad. Dit was de vondst die de wereld zou doen schudden op haar grondvesten.

De professor kon op dat moment echter niet weten welke donkere wolken zich boven hem verzamelden.